

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se inapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr., rëndul cu litere garand — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Sibiu, 24 Februarie, 1893.

Un Hirlap, (nr. din 3 Martie n. a. c.) ocupându-se cu stările deplorabile din comitatul Făgărașului și cu cauzele, cari le au produs, între altele scrie astfel:

„Comitele suprem și partizanii sei au cădut într-o mare greșală politică, căci îndată la începutul carierei de comite a lui Guido Bauszner au alcătuit alianța săsescă-ungurască și basați pe aceasta au declarat război la toți românii din comitat fără excepțiune și pe toate terenurile vieții publice. A fost de prevedut, că direcțiunea acedea în adevăr în acest comitat aprăta curat românesc și care din punct de vedere politic nu se pôte dice că e sănătoasă și va produce fructele sale amare; va produce relațiuni încordate între comitele suprem și partizanii sei și între românimea din comitat și anume până la starea cea mai nesuportabilă“

Correspondentul mai vorbește și despre alte lucruri, referitoare la români dar cu acestea acum nu ne ocupăm; rămânem la caracteristica de mai sus. Trebuie să recunoscem, că rar se ved scrieri în foile ugnresci adevăruri atât de reale față de noi, ca pasagele citate și tot odată de așa, încât ele să arunce o vie lumină asupra cauzelor și dezvoltării relațiilor încordate dintre români, sau să dicem dintre naționalități și magiari, nu numai în un comitat ci în țera întrăgă.

Precum au cădut cei-ce au aț puterea în mână în Făgăraș în o mare greșală politică, tot așa putem dice că au cădut guvernele Ungariei dela dualism încôce în aceeaș greșală politică, că în loc să ție cumpenă politică egală față de naționalități, acordându-le drepturile ce le compet, s'au arătat puțin tolerante față de ele, dacă acestea au ținut la eul lor național și au menagiat șovinismul în societatea magiară, care apoi a aluminat pe guvernul periculos de a primi

în sinul său pe toți parveniții, în locul prim pe elementul ovresc. Cu acest element au făcut alianță (analogă cu alianța săsescă-ungurască din Făgăraș) magiarii, guverne și societate și basați pe ea n'au vrut să mai ție cont de dreptele pretensiuni ale noastre și ale altor naționalități, ce le pretindem în virtutea sarcinelor publice suportate de noi nici chiar de minimul pretensiunilor, cum este d. e. esecutarea legii de naționalitate.

Astfel se înțelege, că a fost de prevedut de la început, că între români și magiari se va nasce un antagonism acut (ca și în Făgăraș între români și cetățeni ai satului), dar noi suntem de vină, că s'a născut acesta. Din contră, noi presa și societatea română mereu a dat expresiune părerii sale de rău despre mersul lucrurilor. Dar atunci ni s'a ăis, că suntem daco-romaniști sau agitatori, cum se dice și despre românii din Făgăraș, dacă combat destrăbălării administrației rele.

Noi trebuie să ne mirăm, că în societatea magiară și între bărbații de valoare politică ai Ungariei (afară d'ora de dl Mocsáry) până acum nu s'au aflat unii, cari să prevadă răul și să se puie cu toată seriozitatea a da mersul lucrurilor față de naționalități o direcțiune mai sănătoasă, căci ceea ce nu pôte omul aștepta dela dl Bauszner, ca să facă în Făgăraș, pôte aștepta dela bărbații, cari conduc firele politice și destinele țerii să facă în Ungaria.

Revista politică.

La dezbateră proiectului pentru prolongirea bugetului provisor până la finea lunii lui Maiu s'a încins o discuțiune vehementă și totdeodată caracteristică, pentru-că s'au atins cestiuni cardinale din viața internă a statului.

După-ce Alecs. Hegedüs a recomandat proiectul, a luat cuvântul Ign. Helfy, care a declarat în numele partidului său, că nu primesce

indemnitatea, deore-ce n'are încredere în guvernul actual. Unul dintre motivele neincrederei este, că regimul an de an se pune pe o basă ilusorică și croesce la legi de indemnizare. Programul politic bisericesc al guvernului e de tot încurcat și nu se scie, dacă regimul va și face ceva în direcțiunea acedea.

Ferd. Horánszky, începă cu declararea, că partidul seu încă nu primesce proiectul din cestiune. Motivele de a avé în guvern neincredere, motive care le-a sulevat și în dezbateră generală a bugetului, durere s'au mai sportit. Actuala stare de lucruri e fărte slăbănogă. Bună-ora să se ia nămăi cestiunea naționalităților, în care regimul dovedesce o absolută neactivitate. Aici ar trebui să se urmeze o politică alternativă: dacă între aspirațiunile naționalităților sunt aspirațiuni de aprobă, trebuie considerate, ér dacă nu sunt, trebuie nimicite cu totă puterea. Cestiunea confesională a devenit o calamitate prin procederea politică a regimului. Relațiunile între corónă și națiune, nu crede vorbitoriul, că s'au răcit, dar în afară se manifestă astfel de simptome și e datorința regimului a spulbera ori-ce umbră în acedea privință. În urmă vorbitoriul persiflăză pe guvern pentru-că tot amână proiectele de reformă administrative. El promite numai dar nu și face.

Vorbirea fostului președinte al dietei Pechy a fost ascultată cu cea mai mare încordare. Densul privește prolongirea de o stare bolnăvicioasă, cu atât mai vortos, că ea s'a arătat și în anii premergători. Densul reflectă de o camdată la trei cestiuni, față cu care nu e împăcat cu politica guvernului și anume: cestiunea dreptului de stat, cestiunea politică-bisericescă și cestiunea libertății cetățenesci.

În cât privește dreptul de stat densul n'a fost împăcat cu compromisiul dela 1867, totuși s'a supus maio-

rității națiunei, cu durere vede însă că națiunea după primirea bazei dela 1867 sub conducerea însăși a filor națiunei a apucat pe un povérniș periculos.

După părerea densului statul nu mai stă pe baza dela 1868 și acedea trebuie să provôce îngrijiri mari în capul națiunei. De acolo provine și în cordarea între Curte și națiune. Ea nu trebuie dar să se atribue așa de mult lui Kossuth, cât mai vortos procederei necorecte. Cu „politica bisericescă“ e fôrte nemulțămît, ministrul de curte trebuia să urmeze fostului ministru Szapáry și să lase pe alții să conducă resortul. „Libertatea cetățenescă“ în Ungaria nu există din cauza doctrinismului, care mai înainte nu era, și atunci era un adevărat spirit de libertate.

În ședințele următoare discuțiunea a devenit atât de vehementă, în cât s'au provocat scene furtunose, precum nu au mai obvenit din era lui Tisza și Szapáry. Mai rău s'au încăerat partidul apponyist după vorbirea șefului. Ministrul Wekerle a fost întrerupt de sgomot și numai cu mare greutate și a putut continua vorbirea, Tôte acedea le-a provocat cestiunea politică bisericescă a guvernului.

Din Petersburg se anunță, că monitoriul oficial al regimului a publicat o comunicare oficială, în care se dice că regimul imperial a avut mai de multe ori ocaziune a desaproba stările de lucruri din Bulgaria care le a creat regimul din Sofia, de când domresce principele Ferdinand. Dnpă-ce conducătorii regimului voesc să conchieme sobrania mare pentru modificarea art. 38 al constituției din Tirnova și astfel a face atentat la religiunea țerei, regimul nu pôte sta nepăsătoriu față de populațiune; de aceea e de părere, că astfel de reforme nu pot duce la rezultate favorabile.

FOIȚA.

Parnasul român.

(Recenziune.)

„Parnasul român“ e titula unei colecțiuni de poezii românești eșită acum de curând în editura dlui Teochar Alecs din Brașov (la finea anului 1892). Numele opului ne dă a înțelege că avem de lucru cu bucățile cele mai bune din câte apărură până acum în literatura noastră, cu poeziile clasice, cum am dice, cu piesele cele mai alese ale „poezilor nostri laureați“ (vorba culegătorilor din precuvântare).

De când apără, am vëdut anunțat acest op în mai multe foi, dar nici într-una nu i-am vëdut o recenziune, fie numai generală, ca asta de față bunăoră. Eță cauza, din care me vëd nevoit a-o face eu, căci drept spunându-ve — după bombasticul nume „Parnas“ ori cine ar fi în lamura de presupor, că aci e reprezentată dămulă poezilor noastre și încă așa după cum eși din creerii poezilor nostri; așa-e ori ba — vom vedé? Când prinseiu primădată „Parnasul românesc“ în mână, ve spun drept, atăta mi-a plăcut formatul lui și ediția lucșosă, esterioru-i atrăgător, de l'am și comparat cu opurile germâne „Deutsche Lyrik in Liedern“, (edată de Dr. I. B. Peters în Lipsca, cu moto: „Ein Lied mein Morgen und mein Abendsegen, Ein Lied für jeden Iubel, jedes Wah.“) cu „Duftende Blüten“ aus Deutschlands Dichtergarten (Laugensalza) ba chiar cu „Edelweiss“ für Frauen Sinn und Frauenherz de Dr. Karl Zettel (Stuttgart). Și în adevăr, „Parnasul“ nostru cu esteriorul rivalisăză cu ori care din cele citate: tras în legătură de pândă, călcăiul cu cirade aurite, față cu cirade aurite, cu numele opului asemenea de aur și cu emblema opurilor de poezii: o damă cu harfa de aur, lângă ea o fetiță de aur tôte pe un pedestal de aur; marginile foilor încă sunt aurite frumos. Scurt ăis: ajustarea tôte e deplin plăcută. Deschidând cartea vedem tabla materiilor, un lucru care nici că puté lipsi, căci din ea ne orientăm, de pe ea căutăm ce vrem de căutat, ea este „Esposiția numelor“ autorilor și operelor lor; aci caută mai întâiu ori și ce cetitor, apoi de aci și alege ce crede că-i va conveni. Așa fac și eu totdeauna cu o carte, și așa făcu și în rëndul acedea cu Parnasul; cetii numele autorilor și numele bucăților cu care sunt reprezentați, ici colea mai stam și medităm: ore nu era cutare ori cutare actor mai bine reprezentat prin alte piese? Când ajunsem la Andreiu Mureșan și l vëdău reprezentat

prin poeziile: „Libertatea“, „Un rësunset“ și „Tărânelul person“ m'am oprit mai mult locului, că — deși sciu de-arostul mai tôte poeziile lui Andreiu Mureșan ce apărură în ediția I la 1862 și în edițiunea II la 1881, nu mi venia: „Libertatea“? Caut dar unde me îndrumă „Tabla de materii“ adecă la pag. 166 a Parnasului și spre mirarea și necazul meu aflăiu „rësunsul păsăruice“ cel minunat al lui Andreiu Mureșan, dar aci schimonosit într'un mod neertat de nu sciu ce „Meșterstrică“. Pentru bunii cetitori, cari d'ora nu cunosc nici poesia originală nici n'au ocaziune a cetii copia schimonosită și metamorfosată, las să urmeze:

I. Rësunsul păsăruice.

(Din foiletonul „Zimbrului“ Nrul 7*).

Ită-ți spun patrônă, dorul, ce me trasă,
Să-mi las căsuțita în care stătui,
Nutrită domnesce, cu semănău alésă.
Nu e cuibul, unde raza-ntăiu vëđui!

Nu-i muschiul de munte, nu-i câmpia verde
Nu e nici pădurea, în care riul cel lin, —
Nu-i pustietatea, în care pierd lin,
Rătăcind prin lume, câte-un peregriu.

*) Va se ăică acedea poezie o publicase marele poet în foia ăiarului „Zimbrul“ din Bucovina, la 1851, de unde o scôseră amicii lui când adunară „din poeziile lui“ câte le aflară, de unde numai putură și le prezentară publicului la 1862 și 1881 în formă de broșuri.

Nici ăintii se ađu surori, au soție,
Cu cari în amare ăile am viețuit;
Căci a sôrței faze l' sciu din pruncie,
Sciu, că rar e dată, s'adi ce ai dorit

Voie însuși patrônă, al dulceaie dar,
A cerii stămă, al naturii ăit,
Pentru care odată cu brațe-narmate,
Muria Moldovénul, luptându-se amar!

Pentru care Stefan, eroul cel mare,
Sta gata să piară cu ai sei români;
Au se nimiceșcă dușmanul cel tare,
Spaima Europei, pe turcii păgâni.

Pentru care-n lacrimi nôtă multe fețe:
Una plângând fiul, alta pre bărbat,
Una că-i lipsită Padănci bătrânețe
D'al vieții razim, acum mormântat.

Pentru care curge sângele tot unde
Și va curge încă în sânge mereu;
Căci e' lovitură nă se pôte-ascunde
Un dar sânt, în piepturi pus de Dumnezeu!

Pentru care selavul cu fieru'n picior,
Din ôrba speluncă suspină'n aciore;
Pentru care tigrul stă să se omóre,
Rumpând fier, zăbrele, d'a ei dor pëtruns.

Avënd libertatea, vie ori ce plôie,
Grindine, furtune, fulger, trăsnet greu,
P'un minut îmi strică, p'un minut me môle,
Nu pot însă-nfrânge simțemântul meu.

Avënd libertate, de fôme nu-mi pasă,
Nici de gerul iernei, ce m'ar tortura,
Căci sborul m'ajută, să-mi cerc altă casă,
Unde blândul sôre îmi dă rađa sa,

Despre situațiunea din Bulgaria „Tim pul“ din Bucuresci scrie următoarele:

Prințul Ferdinand al Bulgariei s'a reînnoșit de la Viena și a sosit la Sofia. Ochiul celor cari se interesează de politica generală, se întorc cu această ocaziune érași pentru câțiva timp spre vecina noastră Bulgarie, unde se prepară, în urma reînnoșării prințului, o serie de evenimente de óre-care interes general.

Îndată după sosirea prințului la Sofia, se încep pregătirile pentru sobrania cea mare, care va fi convocată cel mai târziu în luna lui Maiu. În mesagiul de deschidere se va face cunoscut adunării mai întâiu logodna prințului; afară de acesta însă se va supune Sobraniei un tratat formal asupra încheierii căsătoriei, tratat care s'a redactat acum la Viena între ministrul Grekov, ca reprezentat al prințului, și între ducele de Parma, ca părinte a miresei prințului. Întrebat asupra scopului și necesității acestor formalități, ministrul Grekov, ar fi răspuns, că Bulgaria vrea să imiteze precedentul întemplat în România, unde prin comunicarea tratatului de căsătorie a prințului moștenitoriu făcută reprezentanței naționale s'a dat caracterul unui eveniment însoțit de aprobarea poporului și prin aceasta o deosebită consfințire acestei căsătorii.

Sobrania va exprima apoi printr-o adresă separată mulțămirea ce domnesce în țară pentru hotărîrea prințului, de a întemeia o familie, o dinastie a Bulgariei.

Afară de anunțarea logodnei prințului se va mai face apoi cunoscut sobraniei proiectul guvernului pentru modificarea constituției.

Se scie, că acest proiect conține un punct foarte mult exploatat de dușmanii actualului guvern bulgar: acela al cestiunii religiei prințului și fiilor sei. Prințul Ferdinand n'a putut dobândi încuviințarea căsătoriei sale cu princesa de Parma, de cât cu condițiunea ca să-și crească și fi în religia catolică, condiție, care era însă în contradicție cu o stipulație a constituției bulgare, cerând ca copiii prințului să fie creșcuți în religia ortodoxă. Dl Stambulov s'a încercat tare a convinge Sobrania, că acest articol al constituției pòte fi modificat — și acesta fără nici o primejdie pentru țară. Sobrania mică a convins-o deja și acum rămâne să convingă tot astfel și sobrania mare, care va vota definitiv modificarea.

Dușmanii guvernului actual bulgar, au scos însă vorba, că acesta ar fi numai un început, merit a duce spre a completa catolicizarea Bulgariei.

Exarchul bulgar din Constantinopol s'a alarmat și o corespondență activă a început între el și guvernul din Sofia. Acastă corespondență însă s'a terminat, în urma asigurărilor guvernului bulgar, cu declarația exarchului că numai găsesce necesar a interveni în această afacere, lăsând rezolvarea ei în grija exclusivă a sinodului din Sofia.

În sfârșit, pelângă tóte acestea, ceea-ce va face ca atenția să rămână mai mult timp îndreptată asupra afacerilor din Bulgaria, va fi și cestiunea episcopului Clement din Tirnova cu tóte că cunoscută fiind energia lui Stambulov în astfel de afaceri felul rezolvării acestei cestiuni n'ar mai pute fi problematică.

Discuția asupra proiectelor militare germane înaintéază foarte încet. După cum se prevede, înainte de sărbătorile Paștilor la apusenii nu se va ajuge la a doua cetire a proiectelor, ba pòte că nici discutarea proiectelor în comisiune nu se va termina până la vacanța Paștilor.

Intr'aceea însă se remarcă foarte mult, de către presa germană chiar că împăratul Wilhelm se folosese de ori ce ocaziune ca să asigure succesul parlamentar proiectelor militare.

Cu deosebire s'a observat această Vinerea trecută, la serata dată de secretarul de stat von Böticher. Înainte de masă chiar, împăratul a luat deo parte pe șeful conservator von Mantuffel și a întreținut cu densus o convorbire mai lungă asupra proiectelor.

La masă, împăratul a ridicat un toast în sănătatea conțelui Caprivi, care tocmai în aceea zi își serba aniversarea a 62-a a nașterii sale în cerc familiar și de aceea nu asista la serată.

În convorbirile care au durat apoi până la miezul nopții, împăratul s'a întreținut despre un șir de cestiuni, între care și despre educarea tinerimei.

După o versiune, s'ar fi observat împăratului, din partea unor deputați, cari au participat la serată, că n'ar putea să se predică nici de cum posibilitatea primirei neschimbate a proiectelor militare de către actualul sau de către alt parlament. Nu s'a vorbit însă nici de cum de posibilitatea unui compromis din partea guvernului.

După tóte manifestațiile ce se văd până acum atât împăratul Wilhelm, cât și guvernul seu, țin foarte mult la acceptarea proiectelor, de la care așteptă întărirea forțelor armate ale imperiului, până la puțința de a ține pept ori-cărora eventualități dușmane. Pe de altă parte, ne fiind nici un simpotom, care să arate vre-o schimbare în

dispozițiile ostile ale majorității parlamentului față de proiectele guvernului, primejdia unei crize continuă a exista.

Dacă ea va izbucni, dizolvarea parlamentului e sigură. Dar și în cazul acesta va fi de așteptat a se vedea ce va aduce noul parlament: înțelegere sau continuarea conflictului acestuia dintre reprezentanța națională și puterea executivă.

Noutăți.

Comitetul reuniunii femeilor române din Sibiu aduce mulțămită Il. Sale dlui Dr. Iosif Gall, membru al casei magnaților și mare proprietar în Lucareț, pentru o contribuție de 5 fl. întrată acum de curând, ca contribuție la balul arangiat în 21 Ianuarie a. c. de reuniune.

Ședința publică a studenților români, ce s'a dat în 21 l. c. în sala cea mare a gimnasiului nostru din Brașov — după cum cetim în „Gazeta Transilvaniei“ — a fost cercetată de un public foarte numeros, atât dame cât și bărbați. În locul conducătorului societății de lectură, care era bolnav, ședința a fost deschisă de dl director gimnazial Ip. Ilasievici. Urmă apoi esecutarea programului. Dnii I. Măxim și Oct. Vas, studenți în cl. VIII gimnazială, declamă câte o poezie, cu multă vervă și cu efect. Interesanta fost studiul dlui I. Pricu, student de clasa III comercială, asupra poeziei „Ana Dómna“, de V. Alecsandri, pe care o analiză cu minuțiozitate. Interpretarea poeziei a fost foarte nimerită. Mult aplaudați au fost și dnii: A. Lemenyi și N. Dima, stud. de cl. VII gimn. cari esecutară pe violină frumoasă idilă „Visul păstorii“. de Labitzky, acompaniați la pian de dl A. Pop, stud. de cl. VIII gimn. Afară de acestea se esecutară și trei coruri bărbătesci sub destoinica conducere a dlui profesor de muzică N. Popoviciu. În total, succesul moral al producțiunii a fost mulțămitor și nu mai puțin mulțămitor a fost de sigur, și cel material.

Demisiunea metropolitului primat în România. Demisiunea metropolitului primat al României preocupă întreaga presă de preste munți. Diarele și revistele bisericești precum și presa partidului liberal aduce ca motiv al retragerii proiectul de lege al guvernului cu privire la salarizarea preoției. „Tim pul“ face din incidentul retragerii următoarele apreiieri:

Metropolitul Iosif Gheorghian este al treilea metropolit primat al României.

Primul metropolit a fost Nifon, numit în 1865 de Cusa. Decretul de numire este contrasemnat de dl N. Crețulescu.

După mórtea mitropolitului Nifon, marele colegiu electoral în virtutea legii de la 1872 a ales metropolit primat pe Calinic Miculescu, care a ocupat scaonul Metropolitului până la 18 August 14, când s'a mutat în Domnul.

În Novembre 1886 marele colegiu electoral a ales metropolit pe Iosif Gheorghian, episcop al Dunărei de jos.

I. P. S. S. metropolitul Iosif, după cum am spus și eri, manifestase dorința de a se retrage încă din primele timpuri ale alegerii sale și acesta din cauza stărei sănătății sale sdruncinate și numai grație insistențelor repetate ale M. S. regelui cât și ale tuturor miniștrilor, cari s'au succedat la putere, fără nici o deosebire, I. P. S. Sa a consimțit a mai rămâne.

Înainte de sărbătorile jubileului I. P. S. Sa a declarat dlui general Florescu, președintele consiliului, că voiesee să-și dea demisiunea. Dl general Florescu a trimis o scrisóre I. P. S. Sale, prin care îl ruga să renunțe la această idee.

În Novembre 1891, când actualul dl ministru al cultelor i-a dat vizita, I. P. S. Sa a declarat, că cu nici un preț nu mai pòte rămâne; de atunci și până acum tóte insistențele guvernului de a convinge pe I. P. S. Sa să renunțe la hotărîrea sa au rămas infructuoase.

De sigur retragerea unui prelat cu calitățile intelectuale și sufletesci ale I. P. S. Sale este întotdeauna o pierdere. I. P. S. Sa însă și în retragerea sa va continua să esecerteze asupra bisericești române binefăcătoarea influență, pe care un prelat cu calitățile sale în totdeauna o esecită, ori care ar fi poziția socială pe care o ocupă.

Diarul „Lupta“ vorbind de demisiunea metropolitului spune:

„Metropolitul Iosif de la 1 Aprilie se va retrage la mănăstirea Căldărușani, unde și-a clădit deja o casă foarte simplă. A costat numai vre o 400 galbeni.

Marele colegiu electoral pentru alegerea de metropolit și episcop se va întruni în decursul lunii lui Aprilie.

Legea clerului. Camera deputaților din Bucuresci a votat în 6 Martiu cu 89 bile albe contra 26 negre, legea pentru îmbunătățirea sorții clerului mirean

Consulat român. Consulatul român în Cernăuți a început activitatea sa cu 1 Martiu a. c. n. scrie „Gazeta Bucovinei“.

G. + M. + B. Femeia unui tăbăcariu din Sâmbăta mare a născut țilele trecute trei copii de odată. Tatăl celor trei mici crăișori a hotărît, se dice, să boteze cu numele celor trei crai dela răsărit: Gașpar, Melchior, Baltezar. Mama și copiii se află sănătoși.

Economic. Este cunoscut, că darea de consum (accisul) pentru vin s'a mărit prin art. de lege XV din 1892. Dar în § 3 al acestei legi se face favor proprietarilor de vii, ca după vinul ce nu l vënd, ci îl consumă acasă, să plătescă accis mai mic. Anume în comunele de clasa I. se plătesc pentru

Nu voi dar domniță, să-ți mai intru-n casă,
Nici să-ți gust sémănața, cu care mă-mbii;
Mai curând stau gata a muri de pușcă
Liberă-n natură, sburând prin câmpii.

Nu-ți mai vin patrónă, la nóna sclăvie,
În care gemi însași în al teu palat;
Căci mai dulce-i vieța, când în armonie
Cu psalții natu ei, cânt neîncetat!

Învăț, madamă, a sei ce-i vieța,
Scăpată de jugul crușilor despoți,
Ale căror inimi sunt răci ca și ghéța,
Numele lor blastăm și la strănepoți!

Pentru libertate, pașerea se bate,
Vermele se-nfrânge, fărâle răcnesc,
Er omul despóie chiar și p'al seu frate,
În órba-și trufie, d'acel dar ceresc!

Așa scrie Andreiu Mureșan la 1851, ér Meșterstrică în Parnas (pag. 166) ne spune că Andreiu Mureșan a scris în chipul următoriu:

Te doresc cu rivnă dulce libertate
A cerului stéuă, al naturii dor
Pentru care adese cu brate armate
A murit românul luptându-se amar.

Adecă: strofele 1, 2, 3, ale lui Andreiu Mureșan le omite Meșterstrică, ér strofa a 4-a o trage după calapodul seu (rêu, veđi bine) că nici baremi stema autoriului nu-i place ci o înlocuesce cu stéua, ér din „al

naturii dar“ face „dor“ și totuși îi riméză cu „amar“; teribile urechi de poet!

Strofa a doua din „Libertatea“ Parnasului, e aceea ce-i la Andreiu Mureșan în Rêsp. pas. a 5 a. Ér strofa a treia din Parnas un adevărat scandal ce Meșterstrică îl pune în spinarea nemuritoriului poet. Uitați-ve la strofa a treia din Parnas, care i fabricație prospétă și totuși o ascrie de mult réposatului Andreiu Mureșan:

Pentru care Hora, Cloșca și Crișanul
Și-a lăsat vieța la pierđări sfârșind;
Pentru care Jancul, Jancul căpitanul
Și-a pierdut chiar mintea prins ér se sciind.

Acésta e strofa a 3-a a poeziei Libertatea, ascrișă poetului Andreiu Mureșan, o strofă acésta atât de confusă și de greșită din tóte punctele de vedere cât nu în Parnasul — care este déluș muselor, culmea poeziilor, dar nici într-o carte nu are loc, din cauză că:

1. „Hora“ e un joc de a mână românesc, ce sémăna cu „cola“ cea sêrbéscă, deci nu și a putut lăsa vieța la pierđări sfârșind cu Cloșca și Crișanul. Id. est: Meșterstrică nici numele eroului dela 184 nu-l scie, cela a fost Horea sau Horia, dela a hóri = a cânta.

2. „Și-a lăsat vieța la pierđări sfârșind“ e o îndrugare de cuvinte care e chiar crimă a o ascrie lui Andreiu Mureșan, o cacofonie ce și-o pòte permite numai unul care nu scie ce va se dică „limbă“. Andreiu Mureșan n'ar fi stricat astfel limba, mai bine își arunca ciubucul în „Parnas“, că așa-i era firea!

3. „Pentru care Jancul, Jancul căpitanul, și-a pierdut chiar mintea prins ér se sciind“ ce va se dică „prins ér se sciind“ nu cred că scie nici chiar cel mai mare filolog, necum se fi sciut un biet poet ca Andreiu Mureșan, care în poeziile lui nici că are undeva numele persónelor citate în acésta poezie. Dar ce nu-i cu puțință la ómeni, e cu puțință la Meșterstrică! căci scris este: Nu da Dómne omului câte rabdă — hârtia!

Tótă libertatea din Parnas are 6 strofe prima schimonosită din originalul strofei a 5-a a lui Andreiu Mur. a doua e luată din Andr. Mur. str. 6, a treia: e fabricătură de clacă cu Hora etc. a patra e a 7-a din Andreiu Mureșan a 5-a e a 8-a din Andr. Mureșan strofa a 6-a din Parnas (ad. n. t.) o forméză cea a 14-a din Andr. Mur. adecă — ultima.

Apoi mai dică cineva că nu meșteri

mari au fost cei ce au cules materialul pentru Parnas?

Eu sciam până acum că: când cineva citéză vorbele altuia, multe-puține câte vor fi, în prosă ori poezie — are de a le cita întocmai, că din ele nu pe cel ce citéză, cât mai mult pe celce le-a đis îl judecă lumea. Cum va judeca lumea pe Andreiu Mureșan vorbele ce i le pune în gură Meșterstrică din Parnas? Și cine a autorisat pe acel Meșterstrică să schimosască astfel poezii de valóre cum e bunăoră „Rêspunsul păsêruicei“? Se presupunem că un strein, atras de bombasticul nume „Parnasul român“ își abonéză cartea și se pune a studia ideile poeziilor ce ocur în ea. Spuneți-mi ce ar dice acel strein dacă n'ar avea originalele numișilor poeți? Ori avându-le și punénd piesele din original față-n față cu cel din „Parnas“ au nu va da cu Parnasul în ușă, ér pe cei ce l'au compus nu sciu cui?

Ací fiindcă e vorba de „Libertatea“ din Parnas, care, cum vêdurăm, e o schimonosire rea a unei poezii bune, ar crede pòte cineva — care ar avea se escuse pe culegătorii Parnasului — că decumva ei o aflară în atare fóiă și atrăgându le atențiunea s'an decis a-i face loc în „Parnas“. Dar una ca asta nu se pòte admite; poetul Andreiu Mu-

hl. de vin 3 fl. 35 cr. pentru must 2 fl. 52 cr. în comunele de clasa II pentru vin 2 fl. 69 cr. pentru must 2 fl. 1 cr.; în comunele de clasa III (cari au mai puțin de 10,000 locuitori) pentru vin 1 fl. 35 cr., pentru must 1 fl. 1 cr. Fiindcă în multe locuri interpretându-se fals citatul § s'a scos pentru vinul din anii trecuți accis mai mare și favorul s'a restrins numai la vinul produs în anul din urmă, ministrul reg. ung. de finanțe prin ordinațiunea sa Nr. 63,312 a. c. a declarat, că acest favor se estinde și cu privire la vinul din anii de mai înainte. Deci aceia, cari din întâmplare — supunând, că au făcut însinuarea prescrisă în § 26 al instrucțiunii pentru executarea art. XV din 1892 — au plătit pentru vinul vechiu accis mai mare decât cel prevădută în § 3 al numitei legi, pot se pretindă restituirea sumei cu care au plătit mai mult

Concurs de șac în Viena. C-tim în „Gaz. Bucov.“: Reuniunea „Neuer Wiener Schachclub“ din Viena a arangiat un concurs de șac, la care între alții a luat parte și compatriotul nostru dl George Marcu, fiul parochului din Cuciur-mare. După cum aflăm acum din ziarele din Viena, dl Marcu a avut cele mai multe partii (16½) câștigate, așa că a fost premiat cu premiul cel întâiu, reprezentând suma de 150 corone. Acest premiu e acum al doilea pe care dl Marcu îl câștigă la o concurență de șac; întâia oară dl Marcu a câștigat premiul al patrulea la concurența de șac din Dresda.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Brad, 20 Februarie, 1892.

Terenul pe care poporul român prin muncă și jertfire, și poate înainta cultura sa este biserica noastră cea gr. or. constituțională. E sârbător-sc, când se adună membrii acestei biserici, în sinodele lor, ca să-și examineze cele săvârșite în decursul unui an pe terenul bisericesc, scolar și fundațional și să desbată asupra proiectelor, cari privesc viitorul lor! Unii popor conșciu de sine și cu interes de viitorul seu, nici că-i permis a purcedo altcum, după o viață constituțională de 25 ani. Numele fermecătoriu al Marelui Andreiu numai așa se va preamări, dacă fiecare membru al constituției date sub el și perfecționate sub următorii sei, va contribui la înrădăcinarea statului organic în straturi tot mai estinse.

Acest proces se va accelera, dacă inteligența luminată și cu inimă, convinsă de greutățile, ce le întâmpină împământarea constituției, desbrăcându-se de ori ce interes personal și năsuind să lumineze semidocții și lucră în această direcțiune. Astfel constituția bisericească noastră va rămâne podoba acesteia și va deveni scut puternic poporului român.

reșan a trăit și muncit mai mult în Brașov „Parnasul“ încă în Brașov a apărut, deci dela redactorii Parnasului puteam aștepta că cel puțin poeziile poetului lor se le scie, ori baremi se le aibă de-a îndemână mai ușor decât a altor poeți, cari au fost mai depărtați de Tâmpa. Dacă nici de una ca asta nu au fost capabili, atunci ce se credem, cât de originale pot fi bucățile luate dela poeți mai depărtați, mai puțin cunoscuți? Spre încheiere recomand celor ce se îndeletnicesc cu adunarea de material pentru atari opuri că:

a) Dacă bucățile, de cari au trebuință le scot din popor, atunci se le scrie așa cum le are poporul, cum se de pe buzele lui;

b) Dacă își scot materialul din opuri de ale altora, atunci se lasă neschimbate bucățile în tocmăi, după cum le-au scris autorii lor; nu încarce în spinarea unui răsposat lucruri comise de nescăi contemporani nesocotiți, după cum făcură cei ce strică „Răspunsul pășăruiceii“ și-l prezentară ciungărit și schimonosit în „Parnas“ sub nume de „Libertatea“; căci prin ciungări și schimonosiri nu se ajunge nici un scop nobil. Din „Lumea literară.“ I. Pop Reteganul.

Fie-mi permis a schița câteva momente din viața constituțională a parochiei Brad, în decursul anului 1892, cari pot servi ca premise pentru formarea unei judecări despre străbateră constituția bisericească printre credincioșii acestor părți.

Parochia Brad cu preste 2000 suflete, doi preoți dotați din adău și stolă, cu biserica binișor ajustată și împodobită prin evlavie credincioșilor sei, cu o școlă confesională și cu un învățătoriu, este centrul protopresbiteratului Zarand.

Dispune de o avere de circa 10,000 fl parte în realități, parte în capitale elocote și de un buget anual cu intrate de 1300 fl. și erogate de 1040 fl. v. a.

Trecerile religioase sunt raritate. Concubințele însă se sporesc. Bolele epidemice grasază areori, așa că populațiunea respirată pe costele înverșite de razele soarelui, este în creștere.

Pruncii obligați a cerceta școlă se sporesc. Astfel în a. 1892 au fost 166 dintre cari în aevea numai 10 procente s'au prezentat la examenul de vară. Semn trist. A fost deci timpul suprem, ca să se ia măsuri energice pentru sanarea reului.

Regulându-se administrarea averii bisericești, ameliorarea învățământului a devenit posibilă, deoarece averea chivernisită prin epitropi conșcii, permite așa ceva. Și speranță este, că în vreme de ispită și parochienii și vor stringe puterile și astfel cu conducere înțeleptă multe bune se vor face.

Convins despre această comitetul parochial în repeștele sale ședințe din anul expirat, s'a ocupat cu cestiunea în bunățate în învățământului primar. S'a vădut de ne mai suferit ca parochia Brad, cu 166 copii de școlă, să aibă numai un învățătoriu. Dealteum disputa multă a fost de prisos, deoarece presidele a cetit o ordinațiune, prin care comitetul administrativ comitatens constrânge parochia Bradului să-și sporască puterile didactice și eventual să închirieze nise încăperi potrivite pentru instruire, prin diferitele crenguri.

Comitetul ca să aibă vre-o garanță, că și va ajunge scopul, a decis să propună sinodului pensionarea învățătorului actual, care deja de preste 40 ani funcționează și se institue pe viitoriu două puteri didactice. A înduplecat pe bătrânul învățător să se pensioneze, venindu i într'ajutor cu o sumă corespunzătoare pentru a-și putea răscumpăra câți va ani de serviciu prestați înainte de crearea fondului regnicolar de pensuni și s'a îngriguit sistemizarea unui al doilea salariu corespunzătoriu legii.

Asigurat și salariul și adecă jumătate din discul bisericii, ér cealaltă jumătate din repartiția aruncată asupra membrilor, scutiți până acum de atari sarcine, s'a ivit întrebarea, că ore ce ar fi mai consult: să se institue doi învățători sau numai un învățător și o învățătoare.

Comitetul în frunte cu protopresbiterul tractual, în ambe casurile, s'a exprimat pentru instituirea unei învățătoare, simțindu i lipsa cea ardețore pentru Brad și giur.

În principiu n'a rămas îndărăpt nici sinodul parochial. Acesta îndată după satorirea listei membrilor pe anul 1893 și exprimarea unei mulțumite epitropiei — propusă din sinul seu — luă la desbatere afacerea privitoare la îmbunătățirea învățământului. Concluzul a fost: pensionarea învățătorului actual și sporirea puterilor didactice prin instituirea a două învățători cu salariu anual de câte 300 fl. v. a.

Este un progres față de trecut și dea ceriul ca el se aducă rōde mai mănōse pentru parochia Brad! Credința mea însă este, că progresul era îndoit garantat, dacă se decidea ca una dintre cele două puteri didactice, să fie o învățătoare. În modul acesta

parochia Brad dovedea, că este pătrunsă de convingerea exprimată prin cuvintele: „progresul unui popor depinde de conclucrarea armonică și perfecționarea intelectuală și morală a ambelor secse“. (Transilvania pg. 34/1893.)

Lucrând astfel progresul va fi desăvârșit; altcum unilateral.

Convingerea individuală a unor prezeleși apărători ai poporului (!), a contribuit la zădărnicierea cestiunei cu învățătoare în Brad. Nu mă ocup cu motivele lor. E destul însă, ca poporul nostru apăsător de atâtea dări, abia suportabile, se audă, că biserica îi impune sarcini nouă; că dacă va decide de astădată instituirea unui învățătoriu și-a unei învățătoare, va fi cât mai curând constrins să-și alégă și pe al doilea învățătoriu și alte de aceste, ca să se nimicească ori ce început, fie acela ori cât de salutar.

Cei cari nisuesc din inimă curată se descepte poporul și se ridice parochia Bradului, ca ea să fie într'adevăr în totă privința un centru, au să se mângăie cu rezultatele obținute și se sperere, că în viitorul cel mai apropiat se va face și mai mult. Cu toțe că, repet, considerând, că în Brad pe lângă gimnasiul de aici, este deja o școlă primară cu doi învățători și patru despărțeminte, instituirea unei învățătoare la școlă confesională parochială, ar fi dovedit, că și aici sunt oameni, cari se interesază de educațiunea femeii române, temelie viitorului nostru.

Dar de astădată lucrul s'a decis.

Aș trece preste marginile unei corespondențe, dacă m'aș estinde asupra tuturor împregiurărilor locale. Drept aceea, mă mărginesc a constata numai, că în necesitatea unei învățătoare române pentru părțile zărăndene pōte dubita: a) cel ce vrea ca școlă de stat din Brad, sau pōte înființându-l asil de copii, și în viitoriu să fie îndesată de câte 50—60 fetițe de român; b) cel, care nu vrea să înțelégă ce primejdie amenință națiunea și biserica noastră prin aceea, că fiitōrele mame române se educă în totală necunoscință a literaturii române, ignorarea sârbătorilor bisericii noastre, și c) care nu se înfōră vedēnd decădintița femeii române din aceste părți! E timpul suprem ca mamele române să-și crească ele înșiși fetițele lor, cultivând în ele iubirea față de biserica, care ne-a păstrat naționalitatea și față de limba, fără de care morți suntem. E timpul ca să se descepte în ele averșiune față de beție și alte patimi, cari demoralizează poporul nostru și îl nimicesc și interes față de afacerile economice casnice, conform spiritului românului. Numai generațiunea crescută în spirit național promovăză fericirea respectivei națiuni și bunăstarea patriei. Convinși de aceste este păcat să se mai trăgăneze o cestiune atât de vitală, acum când asupra școlălor noastre atărnă sabia lui Damocles. Se nu ne cântăm de bani. Să se dea poporului cultură adevărată și el va avē bani căci mintea i va deschide izvōre. Szécheny a đis, că numai cultura ofere magiarului garanță sigură pentru libertatea, avuția și puterea sa — și această sentință evangelică exprimă un adevăr general, se potrivesce deci și la adresa noastră.

Nu mai conduși de idealul de a ne perfecționa prin constituția dată nouă ne vom arēta demni de ea. Se sperăm, că ceea ce s'a întrelăsat de astădată, se va face în viitoriu. Dacă nu va face biserica și corporațiunile esistente, angajate în atâtea părți, vor lua cauză în mâinile lor mamele române și imitând pe surorile lor din Sibiu, Brașov, Arad, Reșinari, Hunedōra etc., se vor întruni într'o reuniune și grupându-le în jurul lor pe toțe, cari pōrtă interes de cultura și fericirea nēmului românesc vor pune pētra fundamentală la educațiunea fiilor lor, a femeii române:

„Căci se sciți cu toții, că un neam se face Mare, sau se perde cum femeii place“.

Bolintianu.

Am đis: Înainte, căci cauza e sfântă și Dumnezeu ne va ajuta.

Dr. P. O.

Cronică.

(Statul și biserica. — Omnipotența statului și teocrația. — Misera stare a clerului francez înainte de revoluțiune. — Secularizarea averilor bisericești. — Suveranitatea și independența statului și a bisericii. — Taina căsătoriei. — Pacea între biserica și stat.)

Religiunea este mult mai vechiă, de cât formele de stat. În starea cea mai primitivă a omului, religiunea a esistat și a fost susținută prin capii de familie, prin patriarhi, cari tălmăceau porunciile lui Dumnezeu; în Orient la popōrele din Asia, la jidovi, arabi, chinezi etc, în statele formate mai târziu, s'a desvoltat teocrația, adecă primul pontifice era tot odată și capul statului, preceptele religioase erau tot odată și legi de stat.

La popōrele din Asia teocrația domnesce încă și astăzi.

În Europa la greci și romani încă la început a domnit asemenea teocrația. Numai mai târziu, când unii beliduci au făcut cuceriri mari și neauđite până aci și au venit din bătlăii încununați cu laurii pe frunte, s'au avētat în închipuirea lor acești beliduci, consuli și cesari d'asupra preoțimeii și religiunii.

În secolii din urmă în Grecia și în imperiul roman în fine, religiunea a fost supusă statului și a stat în servițiul lui.

Cu cât însă statul s'a avētat mai mult asupra religiunii, cu atât moralitatea publică a cădut mai afund! Dreptul pumnului, egoismul și fărădelegile au ocupat locul preceptelor blānde religioase. Guvernatorii au exploatat mulțimea. Cei de sus înotau în mânăci, beuturi pompe și escese; cei de jos erau legați de glie și erau considerați ca sclavi în vechiul lor pământ. Originea dreptului este însuși Dumnezeu, ér nu voința laicilor, ori cum s'ar numi ei.

Când chaosul ajuns la culme și lumea în întunerecul cumplit cădū în desperațiune, Isus Christos s'a născut, și prin învățăturile sale a adus pe pământ domnia preceptelor religiunii mântuitoare. Impērații, regii și popōrele europene au primit pe rând religiunea lui Isus. Și ei se țineau fericiti, că pot fi apărătorii religiunii lui Isus „defensorei fidei“.

În evul de mijloc pontificele din Roma a și ajuns prin auctoritatea s'a d'asupra impēraților și regilor. Sinodul din Lateran a declarat: „Porro subesse Romano Pontifici omni humanae creaturae declaramus, dicimus, definimus et pronunciamus omnino esse de necessitate salutis“.

Clement V., pontificele roman, mai târziu, ca să îmblāndescă pe impērați și regi, și ca se le facă pe voiă acestora, a declarat: „Că supunerea trebuie înțelēsă numai în cestiuni de credință și moralitate; nu însă în treburile lumesci.“

Impērații și regii în evul de mijloc au făcut mari donațiuni în averi pământesci nu numai domnilor civili, conducătorii oștilor de atunci, dar și bisericii, episcopilor și călugărilor.

În luptele impēraților și regilor cu pontificii din Roma, statul s'a emancipat tot mai mult de biserica, mai vērtoș după protestantism, când Anglia și unele state germāne s'au lipit de reformațiunea lui Luther și Calvin.

Cu cât puterea lumescă a Franței s'a ridicat mai mult, cu atât biserica franceză era supusă mai tare voinței statului.

Cardinalul Richelieu, ca ministru francez, în tot anul pretindea și

primea ajutoriu în bani, din averile colosali ale prelaților francesi, ca să acopere deficitul statului. În anul 1734, prelații francesi au votat în adunarea lor bisericească un ajutoriu de 12 milioane livre statului. Archiepiscopul din Tours, De Rassignac, în adresa sa către regele descrie astfel starea miserabilă a clerului de jos: „Maiestate! Prelații în cât pentru sine bucuros ar face oferte lor de ajutoriu statului, însă preoțimea din orașe și sate este sleită de seracă, și îngreunată cu contribuțiuni. Vięta acestora este amară. Surorile călugărite abia au pâinea de toate zilele; și acesta o udă cu lacrimile lor. Multe biserici sunt dărăbăte. Bunătatea Maj. Vostre în timpuri mai fericite de sigur va ameliora aceste stări triste. (Picot, Mémoires pour servir à l'histoire ecclésiastique pendant le XVIII Siècle. II 364).

Prelații francesi în adresa lor din anul 1775 către regele dăc: „Bunurile bisericesci suportă contribuțiuni mai grele, de cât toate bunurile celorlalți supuși civili la olaltă!“

Preoții dela sate erau dară în stare miserabilă! Venitul lor anual se urca dela 50 livre, la 120 până la 200 livre sau franci. Sub Ludovic al XIV-lea abia se prezentau la starea preoțescă. Cele mai multe locuri erau vacante din lipsa concurenților. Prin resbelele acestui rege vięta era scumpă de tot.

Clerul de jos în zădar a cerut în anul 1785, ca venitul unui paroch să se ridice la suma de 700 livre.

Nobilimea înaltă și clerul înalt înse au anotat în abundență. Archiepiscopul din Strassburg avea la an un venit preste 400,000 livre. Archiepiscopul din Paris 200,000. Archiepiscopul din Cambra 200,000. Episcopul din Perpignan 180,000, din Narbonne 160,000, din Alby 120,000, din Toulouse 110,000, din Rouen 100,000, din Beauvais 96,000, din Bayeux 96,000, din Arras 80,000, din Tours 80,000, din Verdun 74,000, etc. Unii episcopi aveau încă și alte venituri ca abați, dela 50,000 livre până la 160,000.

(Va urma.)

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

„De ce stăm noi mai rău ca alte popore?“

Prelegere populară, ținută în Alba-Iulia de N. Ivan.

(Înceiere.)

Ei au fost crescuți în vremurile vechi — fără multă carte și multă atențiune. Acum am venit noi la rând.

Noi cunoșcem din fundament reul — cunoșcem părțile cele bune și rele ale poporului și trebuie să lucrăm din răspuțeri, ca să se îndrepte ce este reu.

Nu spre folosul nostru ci spre folosul poporului. Noi vom avea numai mângăarea, vędând pe poporul nostru ridicat, dar vom avea și durerea vędându-l, că nu prea ascultă pe ai sei.

Nu vrem dela popor jertfe, noi nu cerem dela el ca să-și ia bucată din gură și să o împartă cu noi, cerem ca să-și agonisescă lui, cerem să fie cruțătoriu, cerem ca să-și crescă pruncii în frica lui Dumnezeu, cerem ca român cu român să trăescă ca frate cu frate, cerem ca să fim gata a muri unul pentru altul, cerem, ca tinerii să aibă respect de bătrâni, căci sânta scriptura încă dăce, „pe omul bătrân onorează-l ca pe un părinte“ — cerem, ca să ne apropiem unul de altul și să dispară dintre noi ura, discordia și neînțelegerea, căci până-ace acestea vor stăpâni pe români, ei vor fi totdeauna nicovale pe cari vor bate alții cu ciocanul.

Fie-ne destul zilele amare de până acum. Fie ca să vie și timpul dorit când să ne băgăm în apă și în foc

unul pentru altul, fie ca Dumnezeu să ne lumineze, ca pe cei-ce ne voesc binele să i primim cu ochi blânși și iubitori, fie, ca Dumnezeu să fie ângerul pășitoriu al familiei române, cruțarea să devină o vęrtute, patima beției o rușine, pe cel ce o are, — și atunci revęrsa-va Dumnezeu darul seu preste noi, ridica-ne vom la înălțime apropiate vom de Dumnezeu, ai cărui fii suntem, fie între noi pace, iubire și fericire și fi-va atunci laudă și mărire acestui popor acum apăsător prin străini.

Străinii nu ne pot omori, noi însă ne vom omori, dacă nu vom curăți reul ce bântue între noi și dacă nu vom asculta de povețele cele părintesci ale acelor, cari sunt chie-mați a ne lumina și descepta.

Incheiu deci cu rugăciunea ferbinte „Dă-mne, dă-mne ia aminte spre cei sosiți în această seră aici și pe acei fii sufletesci, cari sunt la vetrile lor, deschide-le dă-mne ochii ca să vadă și urechile ca să audă cuvintele mele și să le fie spre folos în vięta aceasta ca să se înalțe la fericirea, pe care eu din inimă le o doresc la toți!“

Din public*).

Dare de samă și mulțămă publică.

Cu ocaziunea petrecerii de ęrnă a reuniunii femeilor române gr. or. din Ręșinari ținută la 30 Iannariu a. c. st. v. au binevoit a suprasolvi resp. a trimite oferte marimose în favorul fondului reuniunii următorii preestimați domni și dă-mne:

Mihail Jurca not. com. 5 fl., Agneta Jurca Sibiu 3 fl., Aleman Dancășiu prim. 3 fl., Bucur Dancășiu sen. 3 fl., Ieremia Dancășiu comere. 3 fl., Petru I. Comșa Seliște 3 fl., Dr. Grecu 3 fl., Iosif Goga pa roch 2 fl., Bucur Dancășiu jun. 2 fl., Maniu Lungu 1 fl. 50 cr., A. Salca comere. 1 fl. 50 cr., Nicolau Giurcoiu 1 fl. 20 cr., David Cozocea 1 fl. 50 cr., Șerban Ilcuș 1 fl. 20 cr., Bucur Giurcoiu 2 fl., Silviu Eckart silvicultor Cisnădióra, Dșóra Bucisan Seliște, Basiliu Vasilica voluntar, Dancășiu Hilariu voluntar, Irimie Mărginean căpit. în pensiune, Dionisiu Roman cand. de adv. Mediaș, Gerasim Cărpinișan not. Rehău, Ioan Popescu primar Sibiel, Moise Frățilă inv. Mihail Stoia inv; Ioan Marin inv. Emil Dancășiu inv. Ioan Banciu inv. dir. în Poplaca, Ioan Calefariu inv. Sērata, Ioan Frățilă Bungard, Ioan Pop preot, Ioan Munteann teol. D-na Rebeș Sibiu, V. Arsenie teolog, Ferencz Ioan jandarm, Ferencz Petru jandarm, Tudor Iosif jan., Bucur Săvoiu Sibiu, Ana Banciu Seliște, Ioan Muntoiu, Șerban C. Dancășiu, Petru Mișner, George Stoica, Șerban Pitariu, Bucur Tichindelean, Opreana Albu, Constantin Bogdan, Ioan Tal, Nicolae Creșu, Coman P. Droc, Tudor Munteann toți câte 1 fl., Măsim func. de bancă 70 cr., N. N. func. de bancă din Tilișca 51 cr., Șerban M. Lungu, Dumitru Suroiu student, Bucur Omotă, Ioan Lubinschi, Petru Sas, Petru D. Goța, Chirion Munteann student, Manta student, Modran student, I. Drubora teol. Cotruș student, Ioanovicu stud. Paraschiva Cioran, Șerban Cioran inv., Ana S. Cioran, Stanca Licoiu, Ana Dancăș, Tătar George teol., Olerga Teofil teol. Sora V. Droc, Ana Blónca, Dumitru Vidrișchin jun. Sora Suroiu câte 50 cr., Sora C. Cioran 60 cr.

Venitul brut a fost de 85 fl. 71 cr.
Spesele s'au urcat la . . . 35 „ 31 „
Resultă un venit curat de 50 „ 40 „
Comitetul în numele reun. își ține de placută datorință a-și da samă de rezultatul material al petrecerii și totodată a aduce mulțămă publică acelor p. t. domni, cari aa contribuit cu spriginul material și moral la prosperarea tinerei noastre reuniuni.

Primescă marimoseii contribuenți mulțămirile noastre adănci.

Ręșinariu, 22 Februaru, 1893.

Comitetul arangiator.

*) Pentru cele publicate în rubrica acesta redacțiunea nu e responsabilă.

Red.

Loterie.

Mercuri, 8 Martiu, 1893.
Sibiu: 76 78 40 15 35

Nr. 92.

[30] 2—3

Edict.

George Nicolae Comșe, din comuna Dobârca care de cinci ani de zile a părăsit pe legiuita sa soție Marie Nicolae Ordean din Jina, fără a se sci ubicațiunea lui prezentă, se citęză, cu încuviințarea ven. Consistoriu archidieceșan din 19 Ianuariu a. c. Nr. 8699/1892, a se presenta în-

intea subsemnatului presidiu al scaunului protopresbiteral în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul matrimonial intentat de soția sa, se va pertracta și decide și în absența lui.

Mercurea, 13 Februaru, 1893.

Presidiul scaunului protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurei.

Ioan Droc,
protopresbiter.

„ARDELEANA“ institut de credit și de economii, societate pe acții.

Contul bilanțului.

Active.		Passive.	
	fl. cr.		fl. cr.
Cassa în număr	14,342.60	Capital social:	
Efecte publice	10,220.—	1,500 acțiuni à fl. 50 —	75,000.—
Efectele fondului de pensiune	3,092.61	Fondul de rezervă	28,588.51
Imprumuturi pe cambii cu giranți	374,377.86	Fondul de pensiune	3,096.11
Imprumuturi pe cambii cu acoperire hipotecară	151,834.—	Depuneri spre fructificare	506,981.53
Imprumuturi pe ipotece	124,010.50	Cambii reescomptate	187,564.—
Imprumuturi pe obligațiuni cu cavenți	122,526.75	Dividende neridicate	25.—
Imprumuturi pe efecte publice	1,253.—	Interese anticipate pro 1893	5,461.65
Credite de cont-curent	4,381.16	Diverse conturi creditore	2,066.43
Casa institutului	17,000.—	Profit curat	16,941.97
Mobilier	755 fl. 62 cr.		
după amortisare			
de 10%	75 fl. 56 cr.		
Diverse conturi debitoare	2,006.66		
	825,725.20		825,725.20

Oręștie, la 31 Decembre, 1892 st. n.

Iosif de Orbonaș m. p.,
membru al direcțiunii.

Dr. Stefan Erdélyi m. p.,
membru al d. ecziunii.

Dr. Ioan Mișu m. p.,
direct. escentiv.

Aurel Popoviciu-Barcianu m. p.,
prim-comptabil

Subsemnatul comitet am esaminat bilanțul present și confruntându-l cu registrele principale și auxiliare ale societății ținute în bună regulă, l-am găsit în consonanță cu aceleași și esact.

Oręștie, la 6 Martiu, 1893 st. n.

[33] 1—1

Comitetul de supraveghiare:

Nicolau Vlad m. p.

Nicolau Popoviciu m. p.

Danil David m. p.

Mostre atrăgătoare pentru mușterii privați gratis și franco.
Caete cu mostre, cum nu s'au mai vędut până acum pentru **croitori** nefrancate. Eu nu dau **rabat** de 2¹/₂, sau 3¹/₂ fl. pe metru, nici **cadouri** croitorilor, cum face concurența, ci am **numai prețuri fișe netto** pe metru pentru ca fiecare mușteriu să cumpere **bun și esctin**. Pofțiți a vi se presenta numai caetele mele cu mostre. Tot odată avertizez a ve păzi de anunțuri ale concurenței pentru ieftinătate.

Stofe pentru îmbrăcăminte.

Peruvian și Doking pentru onoratul **cler** stofe preserise pentru uniformele **funcționarilor c. r.** asemenea pentru **veterani, pompieri, gimnasticii, livră-urii**, postavuri pentru **biliarde și mese de joc, loden** obiceiuit și impermeabil pentru **rociri de vânătoare, stofe de spălat, pleduri de voiaj** dela fl. 4—14 etc.

Cine voiesce a cumpăra **postavuri esctine, solide, trainice, din lână curată, ęr nu sdrențe** esctine și nu prețuesc nici cât cusutul croitorului, să se adrese la

Joh. Stikarofsky in Brünn (Manchesterul austriei).

Deposit permanent de postavuri peste 1/2 milioane florini.

Pentru a putea apreția mărimea și eficacitatea stabilimentului, declar că firma mea întreține esportul cel mai mare de **postav din Europa fabricație de Kamgarn, mănunțisuri pentru croitorie și o mare legatorie de mustre.**

Spre a se convinge despre toate acestea invit pe **On. public** a visita localurile spațioșe a sta ilmentului de vëndare unde sunt ocupate 150 persoane.

Trimiterea nuai cu Ramburse.

Correspondența în limba germană, boemă, magiară, polonă, italiană, francesă și englesă.

[23] 3—6

Societate mutuală
fără acționari.

Tot câștigul se distribușce
între asigurați.

The Mutual

societate de asigurare pe viață din New-York
cu fondul de franci 826 milioane
este cea mai mare instituțiune financiară din lume.

Asigură viața humană după toate combinațiunile.

Spre informațiuni detaiate a se adresa către

Direcțiunea generală pentru Ungaria
Budapest, Bécsi utca 5.

[14] 6—6